

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ЗАТВЕРДЖЕНО

Приймальною комісією

Протокол № _____

_____ 2021 р.

Заступник голови Приймальної
комісії

Ю. О. Каганов

ПРОГРАМА ФАХОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ З МЕДІАКОМУНІКАЦІЙ

Освітній ступінь: магістр
Спеціальність: 061 Журналістика
Освітня програма: Медіакомунікації

Запоріжжя – 2021 рік

I. Пояснювальна записка

1. Мета фахового вступного випробування з «Медіакомунікацій» – з'ясувати рівень теоретичних знань та практичних навичок вступників, яких вони набули під час навчання на освітньому ступені / рівні бакалавра / спеціаліста / магістра, з метою формування рейтингового списку та конкурсного відбору абітурієнтів на навчання за освітнім ступенем магістра спеціальності 061 – «Журналістика» у межах ліцензованого обсягу.

2. Форма фахового вступного випробування.

Фахове вступне випробування проходить у два етапи:

- Письмовий – абітурієнти дають письмову відповідь на питання екзаменаційного білету у письмовій формі. Тривалість письмового етапу – 60 (не більше 120) хвилин;
- Усний – співбесіда з абітурієнтами з питань екзаменаційного білету.

3. Білети: структура білету.

Білет фахового вступного випробування містить два запитання.

Перше питання має виявити знання із написання журналістського твору, друге питання – вміння творчо, логічно та аргументовано розкривати публіцистичну тему.

4. Вимоги до відповіді вступника.

1. Абітурієнти мають вільно орієнтуватися у структурно-змістових особливостях журналістського твору, поетиці журналістського твору, сучасних тенденціях та історичних періодах розвитку журналістики.

2. Абітурієнти мають виявити об'єктивний погляд на журналістику як масово-інформаційну діяльність.

3. Абітурієнт повинен володіти знаннями про медіа, журналістику, масову комунікацію.

Абітурієнти повинні знати:

- головні поняття й категорії журналістики у їх історичному розвитку та сучасному значенні;
- основні напрямки державної інформаційної політики;
- національні джерела української журналістики;
- етапи розвитку вітчизняної та світової журналістики і найвідоміших її представників;
- структуру сучасного ринку засобів масової інформації;
- коло професійних обов'язків журналістів;
- основні тенденції розвитку мас-медіа на сучасному етапі;
- специфіку підготовки журналістських матеріалів для різних типів ЗМІ.

Абітурієнти повинні уміти:

- здобувати інформацію для журналістського твору;
- перевіряти надійність та достовірність отриманої інформації;
- володіти мовою засобу масової інформації;
- відобразити й інтерпретувати дійсність через збалансоване повідомлення фактів.

II. Критерії оцінювання

Відповіді абітурієнтів оцінюються за такими критеріями: розподіл балів здійснюється у рівнозначній кількості з двох запитань. Перше запитання від 0 до 100 балів, друге – від 0 до 100 балів. Усі бали сумуються у єдину оцінку.

Для особи, яка претендує на зарахування за ступенем магістра (за 200 бальною шкалою):

Високий рівень (175-200 балів) вступник отримує, виявивши такі знання та вміння: у повному обсязі засвоїв увесь програмний матеріал, демонструє знання не тільки основної, але й додаткової літератури, наводить власні міркування, робить узагальнюючі висновки, використовує знання із суміжних галузевих дисциплін, вдало наводить приклади.

Достатній рівень (150-174 балів) вступник отримує, виявивши достатні знання та вміння, має також високий рівень знань і навичок. При цьому відповідь досить повна, логічна, з елементами самостійності, але містить деякі неточності або пропуски в основних питаннях. Можливе слабке знання додаткової літератури, недостатня чіткість у визначенні понять.

Задовільний рівень (124-149 балів) вступник отримує, виявивши такі знання та вміння: загалом знається на матеріалі, але відповідь неповна, неглибока, містить неточності, робить помилки у формулюванні понять, відчуває труднощі, застосовуючи знання при наведенні прикладів.

Низький рівень (100-123 балів) вступник отримує, виявивши такі знання та вміння: у загальній формі розбирається у матеріалі, допускає суттєві помилки при висвітленні понять, на додаткові питання відповідає не по суті.

До участі у конкурсі не допускається (0-99 балів), якщо вступник виявив такі знання та вміння: не знає значної частини програмного матеріалу, допускає суттєві помилки при висвітленні понять, на додаткові питання відповідає не по суті.

III. Структура програми

Тема 1. Історія української журналістики

Передумови виникнення журналістики в Україні. Початки друкованої преси в Україні. Цензурна політика російського уряду поч. XIX ст. Перші українські часописи на східноукраїнських землях. Радіомовлення України періоду становлення (20-40-х рр. XX ст.): історія і розвиток, специфіка роботи. Сучасний радіопростір в Україні. Передумови виникнення телебачення в Україні. Українське телебачення в 1991-2000 роках: становлення та функціонування.

Тема 2. Теорія журналістики

Види інформації. Правила передачі. Правові основи функціонування засобів масової інформації. Принципи журналістики як основа ефективного функціонування засобів масової інформації. Ефективність і дієвість як форми результативності журналістської діяльності. Журналістика як система ЗМІ. Соціальна позиція журналіста. Засоби масової інформації й утвердження державності. Журналістика в системі соціальних інститутів. Журналістика як «четверта влада». Свобода слова і журналістської діяльності. Три аспекти свободи журналістської діяльності.

Тема 3. Теорія і методика журналістської творчості

Основні напрями професійної діяльності журналіста. Параметри оцінювання текстів масової інформації. Реальна конкретна ситуація і масштабна суспільна проблема

як компоненти теми журналістського твору. Поняття «факт», «ситуація», «проблема» у журналістиці. Ідея журналістського твору. Фактологічний ряд виражальних засобів. Функції факту у журналістському тексті. Образний ряд виражальних засобів. Засоби організації журналістського твору. Композиція. Монтаж. Журналістський образ. Професійний аналіз журналістського твору: критерії оцінки. Дійсність як система джерел інформації для журналіста. Типи джерел інформації. Заголовок у журналістському тексті, його функція. Типи заголовків. Основні форми системи інформування журналістів. Методи журналістської творчості, їх класифікація. Методи пізнавальної діяльності журналістів.

Тема 4. Журналістська етика

Виникнення журналістської етики: до історії питання. Журналістська етика у системі сучасної журналістської освіти. Професійна мораль журналіста, її особливості та функції. Міжнародні документи з журналістської етики та їх принципи. Аналіз Декларації принципів поведінки журналістів (Міжнародна федерація журналістів, 1954 р.). Національні документи з журналістської етики та їх вимоги. Аналіз “Кодексу етики українського журналіста” (2004 р.). Діяльність Комісії з журналістської етики. Діяльність Комісії з журналістської етики. Основні категорії журналістської етики: професійний обов’язок, професійна відповідальність, професійна совість, професійна честь, професійний авторитет. Основні вектори взаємодії журналіста із соціальними суб’єктами та інституціями: журналіст – аудиторія, журналіст – суспільство, журналіст – влада, журналіст – джерело інформації, журналіст – герої публікації, журналіст – колеги. Загальні етичні вимоги до журналістської праці у процесі роботи з інформацією. Етика творчої обробки й викладу матеріалу. Співвідношення фактів, домислу та вимислу в медійному матеріалі. Принципи відокремлення фактів від коментарів. Основні професійно-моральні принципи роботи з джерелами інформації. Анонімні джерела інформації в журналістиці. Допустимі та заборонені методи одержання інформації. Журналіст і влада: специфіка взаємодії. Журналістська діяльність під час виборів. Корупційні медіапрактики. Проблема замовних матеріалів (“джинси”) в українській політичній журналістиці. Етика взаємодії журналіста з героєм публікації. Феномен соціальної оцінки персонажа. Етичні принципи відображення дитячих образів у теле-, фотоматеріалах. Тема приватного життя та інтимних стосунків у “жовтій” пресі. Поняття приватного життя людини. Втручання журналіста у приватне життя особи: етичний та законодавчий аспекти. Честь, гідність, ділова репутація особи у системі журналістської діяльності. Поняття моральної шкоди. Поняття публічної персони. Висвітлення приватного життя публічних осіб. Інформація про злочини та нещасні випадки: етичні особливості відображення.

Тема 5. Жанрові різновиди твору

Розмаїття жанрових різновидів. Складові компоненти жанрових різновидів твору. Структурна організація інформаційних жанрів. Структурна організація аналітичних жанрів. Структурна організація художньо-публіцистичних жанрів.

IV. Список рекомендованої літератури

1. Аньес Ів. Підручник із журналістики. Пишемо для газет : підручник. Київ : Києво-Могилянська академія, 2015. 544 с.
2. Бойд Е. Ефірна журналістика. Технологія виробництва ефірних новин. 5-те вид . Київ : Ін-т журналістики, 2007. 429 с.
3. Голубев В. Універсальна журналістика : навч. посібн. Рівне : ОГО, 2016. 155 с.

4. Гоян В.В. Журналістська творчість на телебаченні: монографія. Київ : Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2011. 320 с.
5. Гоян О.Я. Основи радіожурналістики і радіоменеджменту : підручник. Київ : Веселка, 2005. 256 с.
6. Дмитровський З. Є. Телевізійна журналістика : підручник. Львів : ПАІС, 2009. 224 с.
7. Журналістська етика: навч. посібн. / за ред. В.Мостового та В. Різуна. Київ : ТзОВ «ЗН УА», 2015. 224 с.
8. Іванов В.Ф., Сердюк В. Журналістська етика: підручник. Київ : Вища школа, 2007. 237 с.
9. Іванов В., Штурхецький С. Практикум із журналістської етики : навч. посібн. Київ : видавець О.Зень, 2012. 320 с.
10. Карпенко В. Журналістська творчість. Теоретично-методичні та практичні засади: підручник. Київ : Університет «Україна». 2015. 164 с.
11. Квіт. С. Масові комунікації: підручник. Київ : Києво-Могилянська академія. 2018. 352 с.
12. Кузнецова О.Д. Правові норми журналістики України : посібник. Львів : Видавничий центр ЛНУ ім.І.Франка, 2006. 352 с.
13. Михайлин І. Основи журналістики : підручник. Київ : Центр навчальної літератури. 2019. 496 с.
14. Мірошніченко П. Аудиторія аудіовізуальних ЗМІ : навч. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2012. 156 с.
15. Нестеряк Ю. Державна інформаційна політика України: теоретико-методологічні засади : монографія. Київ : Саміт-книга. 2016. 292 с.
16. Почепцов Г. Сучасні інформаційні війни : підручник. Київ : Києво-Могилянська академія, 2015. 497 с.
17. Почепцов Г. Від покемонів до гібридних війн: нові комунікативні технології XXI ст. : монографія. Київ : Києво-Могилянська академія, 2017. 260 с.
18. Приступенко Т.О. Теорія журналістики: Етичні та правові засади діяльності засобів масової інформації: навч. посіб. Київ : Інститут журналістики, 2011. 351 с.
19. Срібняк І. Історія журналістики (XVII-XX ст.) : підручник. Київ : Києво-Могилянська академія. 2016. 304 с.
20. Тонкіх І. Ю. Інтернет-журналістика. Жанри в інтернеті: навчальний посібник. Запоріжжя : ЗНТУ, 2017. 130 с.
21. Холод О. Комунікаційні технології: підручник. Київ : Центр навчальної літератури. 2015. 211 с.
22. Чабаненко М. В. Робота журналіста в інтернет-ЗМІ : навч.посіб. Запоріжжя: ЗНУ, 2012.120 с.

Документи з журналістської етики

1. Декларація принципів поведінки журналістів, прийнята на II всесвітньому Конгресі Міжнародної федерації журналістів (Бордо, 25-28 квітня 1954 р.), зі змінами, внесеними XVIII всесвітнім Конгресом МФЖ (Хельсінгбор, 2-6 червня 1986 р.).
2. Міжнародні принципи професійної етики в журналістиці, прийняті на IV Консультативній зустрічі міжнародних і регіональних професійних журналістських організацій під егідою ЮНЕСКО (Париж-Прага, 1983 р.).
3. Кодекс професійної етики українського журналіста, прийнятий на X з'їзді Національної спілки журналістів України (квітень 2002 року).
4. Етичний кодекс українського журналіста, ухвалений на з'їзді журналістів-підписантів кодексу (24 квітня 2004 р.).

5. Зasadничі принципи функціонування Ради німецької преси. Публіцистичні принципи (Кодекс преси).
6. Редакційні настанови Бі-Бі-Сі (витяги).
7. Редакційний статут Національної телекомпанії України (витяги).

Інформаційні ресурси

1. [http://ua.ejo-online.eu/tag: European Journalism Observatory](http://ua.ejo-online.eu/tag:EuropeanJournalismObservatory).
2. www.telekritika.ua

Голова фахової
атестаційної комісії

О.В.Усманова

(підпис)